SỐ THỨ 1477 — NGÀY THỨ BẢY 18 FEVRIER 1922 — DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 111 — NĂM THỨ MƯỜI

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ
MỖI SỐ : 0$02

BÁO GIÁ

	Trung, Bắc, Lào, Cao-miên	Ngoại-quốc	Giá số đặc biệt	Nam-kỳ, Pháp, Algérie	Nam-kỳ, Pháp, Algérie	Ngoại-quốc
Một năm	6$00	6$90	0$30	6$30	6$60	9$00
Các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»
Sáu tháng	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	4.50
Ba tháng	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	2.25
Một tháng	0.50	0.60	0.55	0.60	0.60	0.75

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

F.-H. SCHNEIDER, *Fondateur*
NGUYỄN-VĂN-VĨNH, *Directeur-gérant*

Adresse télégraphique :
TRUNG BẮC TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES
Décomptées à raison de 6 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m095 de large.
Une seule insertion . . . . 0$30 le c/m
Par contrat annuel . . . . .
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$10 le c/m
Réclame dans la 1re page . . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales . . 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.
4e page

SOUSCRIVEZ A L'EMPRUNT INDOCHINOIS EN PIASTRES
NÊN MUA QUỐC-TRÁI ĐÔNG-PHÁP TÍNH BẰNG BẠC
ចូរទិញប្រាក់កម្ចីឥណ្ឌូចិនជាប្រាក់ពិន្ទុ
元銀算照債公法東買宜

Tượng-dụ về cuộc công-thái sáu triệu đồng

(Lược dịch theo bản Pháp-văn)

Huế, ngày 7 Février 1922.

CƠ-MẬT VIỆN KÍNH LỤC.

Qui Khâm-sứ đại thần điện chiểu,.

Ngày 4 Février 1922 Cơ-mật viện có tập phiến tấu về cuộc công-thái sáu triệu đồng, phụng đức Hoàng-thượng có lời châu dụ, xin kính lục như sau này :

Vì cuộc đại chiến tranh năm 1914 nên việc làm đường hỏa-xa Vinh-Đồng-hà phải hoãn lại. Việc làm đường hỏa xa ấy khi quan Thuộc-địa-bộ Thượng thư A. Sarraut phán hỏi Pháp quốc, ngài đã có thương thuyết cùng Trẫm tỏ tường mọi lẽ. Nay quan Toàn-quyền Long lại quyết chí thực hành việc ấy, Trẫm thực lấy làm vui lòng.

Vậy Triều-đình ta phải hết sức tán trợ vào công cuộc ấy là một công cuộc quan hệ cho nền kinh-tế tương lai của nước ta.

Các đấng Tiền-đế vẫn biết rằng sự mở rộng nền kinh-tế trong xứ là một cái vấn-đề cốt-tử cho một chánh-phủ ; các Ngài sở-dĩ không ngại đặt kinh-đô ở xứ Trung-kỳ này, là bởi trong việc khai phát tài nguyên bản quốc, ý các Ngài muốn bắt đầu từ xứ nghèo nhất này trước tiên vậy. Các đấng Tiền-đế vẫn hết lòng lo toan mọi sự như thế, mà công cuộc ấy vẫn còn nhiều điều khuyết điểm, ấy là bởi cái học-thức chưa thuộc của ta còn kém cỏi, cho nên các khi-cụ kinh-tế phải khiếm khuyết nhiều bề. Đường giao thông thiếu thốn, nên bấy nay sản-vật và hàng hóa không vận tải được nhanh chóng tiện lợi và những nhà tư-bản Nam Bắc lưỡng kỳ không có thể đến Trung-kỳ mà khai phát các tài-nguyên ra được.

Từ khi Đại-pháp bảo hộ cõi Đông-pháp này, Nam-Bắc lưỡng kỳ nhờ có đường hỏa xa là những lợi khí của sự tiến bộ, thì về đường kinh-tế đã được phát đạt mở mang nhiều.

Nay đã đến lúc các nhà cầm quyền chính nên trù liệu đến việc làm nốt đường hỏa xa Vinh-Đồng-hà.

Công cuộc ấy tất cần đến nhiều tiền; cái tài chính eo-hẹp của hai chính-phủ không có mà đủ dùng, nên hai chính phủ phải phát hành một cuộc công-thái sáu triệu đồng, lần này là lần thứ nhất vậy.

Ai nấy nên hiểu rằng không cùng nhau ra công gắng sức thì không sao được hưởng lợi lâu dài; không chịu một lần tổn của tổn tiền thì không mong thành công chắc-chắn được.

Vậy nhân dân trù phú ở Trung Bắc lưỡng kỳ, cái bụng khinh tài, cái lòng thương nghĩa của các người đã tỏ ra nhiều lần bên Thượng quốc cũng đã từng biết, các người nên hết sức hoan nghênh cuộc công-thái này, vì cuộc công-thái này mà được thành hiệu thì chẳng những là quan hệ cho cái tiền đồ kinh tế xứ Trung-kỳ mà thôi, nhưng cũng ích lợi cho đường thịnh-vượng của sĩ nông công thương Bắc-kỳ nữa.

Các người sẽ đem lòng nghĩa khí mà quyên vào việc này, cái mục đích là để làm một cuộc ích lợi cho nước Nam ngày ở trong địa hạt xứ Trung-kỳ đấy.

Vả chăng, cái trái phiếu lần này lại giống như các vé đánh số, nên cuộc công-thái này lại rất lợi cho các nhà mua phiếu. Không còn dịp nào dùng tiền tốt bằng dịp này.

Thần dân Trung Bắc lưỡng kỳ đều nên nghe lời Trẫm dụ trên ấy.

Cơ mật viện có quan chức nào muốn cùng quan quý Khâm sứ đại thần đi các hạt cổ-động cuộc công-thái này, Trẫm cũng ưng cho phép, cốt là phải giảng giải lợi dụ này cho các nghị viên trong phòng Tư-vấn biết để các viên ấy lại giảng giải ý Trẫm cho các nhà phú hộ trong nước hay. Khâm tai !

* * *

Hỡi kẻ làm dân trong nước ta ! vâng nghe lời Thượng dụ qui báu này, ai là người không nghĩ cái nghĩa vụ tôn quân, độc cái nhiệt-thành ái quốc, mà hoan-nghênh cuộc công-thái sáu triệu bạc để lấy tiền làm xong con đường xe hỏa Vinh-Đồng-hà.

B. Q.

Cái thì-giờ của người nước ta trong mấy tháng xuân này

Ngạn-ngữ Tây có câu : « Thì giờ là tiền bạc ». Thánh-hiền đời trước tiếc một tấc bóng như một tấc vàng. Nhưng cứ thực ra thì thì giờ có lẽ còn quí hơn tiền bạc nhiều, mà người ta đối với thì-giờ phải biết tiếc hơn tiền bạc, mới là phải ; vì thì giờ làm ra được tiền bạc, mà tiền bạc không mua được thì giờ, tiền bạc mất còn có thể kiếm ra, mà thì giờ mất thì không sao lấy lại. Nhân sinh trăm tuổi, lúc nhỏ ngây thơ lúc già yếu đuối, kinh doanh hoạt bát chẳng qua độ ba chục năm ; trong ba chục năm ấy là những phút đồng hồ góp lại. bỏ phí mất một phút tức là khuy-tổn mất một phần về cái sự-nghiệp của mình, người nào không bỏ phí mất từ một phút trở đi thì sự nghiệp trong một đời mới mong trọn vẹn được. Không bỏ phí thời giờ nghĩa là không thời giờ nào không làm việc, làm việc không gián đoạn, nay những bậc làm nên nghiệp lớn công cao đều là người biết tiếc thì giờ cả : Vua Đại-vũ đi trị thủy, ba lần qua cửa mà không vào nhà ; ông Chu-công làm tướng một bữa cơm phải ba lần nhả miếng cơm, một buổi gội đầu phải ba lần bỏ tóc mà ra làm việc ; vua Nã-phá-luân đi đánh giặc, trong một ngày một đêm chỉ ngủ có bốn giờ đồng hồ ; ông Morgan làm chủ một công-ti lớn bên Mỹ, quan thông lĩnh trong nước tới thăm cũng chỉ tiếp chuyện có mười phút đồng hồ ; ông Kant là một nhà triết-học đại-nho bên Âu-châu nhất sinh ông bao giờ cũng chỉ ngủ đủ bảy giờ đồng hồ, sáu giờ sáng thức dậy, tắm rửa mặc quần áo, bảy giờ đi dạy học, mười một giờ về ăn cơm sáng xong tiếp khách nói chuyện, hai giờ chiều ngồi trong phòng xem sách, bảy giờ ăn cơm tối xong ra đi rạo ngoài đường, tám giờ về tòng sự về nghề trước thuật, hơn ba mươi năm, ngày nào cũng thế, đến nỗi người ta lấy sự hành động của ông mà coi làm cái giờ khắc nhất định được. Ấy những bậc anh quân lương tướng, hào-kiệt anh-hùng, nhà đại học-vấn, nhà đại-phú-hào xưa nay, bất luận phương Đông-phương Tây, đều nhờ biết khéo dụng thì giờ mà sự-nghiệp về vang, tiếng tăm lừng lẫy được như thế. Chẳng những thế, ở đời trăm nghề trăm nghiệp, cái gì chẳng siêng thì nên mà lười thì hư ; làm ruộng mà bỏ phí thì giờ thì hoa lợi mong gì được phong thu ; làm thợ mà bỏ phí thì giờ thì khí dụng mỏng gì được tinh xảo ; buôn bán mà bỏ phí thì giờ thì tất-đến thất cơ lỡ vận, thương điếm đóng cửa có ngày. Nhất là ở vào một nước người còn hiếm của còn kiệm như nước ta bây giờ, lại càng cần phải bảo nhau châm làm châm ăn, tiền thì hàng-hải làm mới được.

Vậy mà xét ra người mình có một cái tập-quán rất lạ là bao giờ cũng cứ bước sang năm mới thì công việc gì cũng hình như chênh mảng hết thảy, ăn chơi rông rã mãi cho đến hết ba tháng xuân mới thôi ; ở những chỗ tỉnh thành thì nào chùa nọ nào miếu kia, quán ảo như nêm, ngựa xe như nước ; ở các nơi thôn giã thì nào hội này nào tiệc khác, cỗ bàn tập nập, chèo hát linh đình ; lại còn tệ nữa là quân tam tụ ngũ, nào tổ tôm, nào tài bàn, chỗ này một sòng, chỗ kia một đám : ấy thì giờ của người mình trong mấy tháng xuân này đại để tiêu phí về những chuyện vô ích mà có hại như thế cả. Cái tập-quán xấu-xa đó đã hiện ra đến cả lời ăn tiếng nói : Mùa nào cũng là mùa cả, mà cái mùa này ở trong xã hội ta đã thông hành có mấy tiếng gọi riêng, có kẻ gọi là mùa lễ bái, có kẻ gọi có-bạc, hình như trong xã-hội ta đã có ý công nhận cái mùa này là mùa lễ-bái, là mùa hội-hè hay là mùa cờ-bạc, chứ không phải là cái mùa làm việc của người ta nữa, kỳ thay !

Đã hay rằng có lúc làm phải có lúc nghỉ ; nhưng lúc làm lúc nghỉ phải cho có chừng mực, có đâu lại dong dài lêu lổng cho đến suốt tháng suốt mùa. Cách dùng thì giờ của người Tây có cái chương-trình nhất định : trong một ngày buổi sáng làm việc mấy giờ, buổi chiều làm việc mấy giờ, giờ nào ngủ, giờ nào ăn, giờ nào đi chơi, giờ nào xem sách, đọc báo, đều định rõ thì-khắc phân-minh ; suốt trong nước tự lớn chí nhỏ, tự sang chí hèn không ai sai cái chương-trình ấy ; ngày lễ ngày tết, cuộc hành-lạc cũng chẳng qua trong một vài ngày ; cái thì giờ của người ta không ai lãng-phí đi đâu mất một phút nào, nên nghề-nghiệp gì cũng tinh tiến hơn ta, mà nước bỏi thế giàu, dân bỏi thế thịnh. Cái thì giờ của người mình lãng phí đi mất cả mùa cả tháng như thế, trách nào mà trăm nghiệp chẳng tiêu-điều, sinh kế chẳng khốn quẫn, luẩn-quẩn ở trong vòng bần nhược cho đến ngày nay !

Ai ôi ! ngày trôi thấm thoát, cuộc thế ganh đua, khôn lanh thì được, chậm dột thì thua ; nếu muốn hưởng cái hạnh-phúc sinh tồn thì phải biết qui trọng thì giờ mà bỏ cái tập quán hư hại đó đi mới được.

P.

Có tiền mà giữ một chỗ không tìm cách để làm cho sinh sôi nảy nở ra, ấy là có tội với nước nhà đó, vì trong nước hiện đương cần đến tiền để làm đường xe-lửa, xe-lửa mà làm xong thời suốt dân gian đều được giàu có thịnh vượng.

ÂU CHÂU BIẾN TÍN

VÔ TUYẾN ĐIỆN

Bordeaux, ngày 16 Février 1922

(*Tiếp theo*)

Cuộc hội-nghị Gênes

Viên phóng-sự riêng ở Londres của nhà Điện-báo *Havas* có nói : Các chánh-phủ Anh, Ý, Pháp đã điều đình với nhau xong được nhiều công việc. Nghe đâu chánh-phủ Anh và chánh-phủ Ý đã bàn hoãn cuộc hội-nghị Gênes lại mười lăm ngày. Ở Londres đã tiếp được bức thư của chánh phủ Pháp phúc lại chánh-phủ Anh về việc triệu các nhà giám-định để soạn một bản giao ước dự-bị về mọi vấn-đề, trước khi liệt quốc đến hội-nghị tại Gênes.

Viên thế-tướng nước Tchéco Slovaquie đã đến Londres. Viên ấy biến đồng tình với nước Pháp xin cho các nước về cuộc tiêu đồng minh cũng được cử đại-biểu đến dự nghị.

Còn như nước Hoa-kỳ nếu ngày khai nghị cử định vào ngày 8 Mars, thì nước ấy sẽ không đến dự nghị được, và nước ấy có biết rõ cái chương-trình cuộc hội-đồng thì nước ấy mới sẽ đến dự nghị.

Ở Thụy-sĩ thì dư-luận hoan nghênh bản ấn văn của nước Pháp và nông sĩ định rằng khi nào chương-trình hội-đồng Gênes ấn định xong thì chánh-phủ ấy mới sẽ cử đại-biểu đến dự nghị.

Cái chánh-sách của Đại pháp tại Maroc

Hôm thứ ba hội thuộc-địa Đại-pháp đã đặt tiệc khoản đãi quan Thống-chế Lyautey. Quan Georges Leygues chủ tọa. Quan thống chế Lyautey đã bày tỏ cái ý-kiến của ngài về những xứ (Maroc) ngài cầm quyền chánh-trị, và về cái chánh-sách của Đại-pháp đối với giáo Hồi. Ngài có nhắc lại rằng trong buổi chiến tranh, xứ Maroc vẫn hết sức giúp đỡ thượng-quốc mà trong hồi còi không có việc chi rối loạn đến nỗi phải trùng-trị cả. Đó là cái thiện-quả về cái chánh sách của Đại-pháp, là một cái chánh-sách tỏ cho nhân dân thuộc-địa biết rằng bao giờ nước Pháp cũng rất là nhân yêu. Ngài lại nói : ta nên dụng trí và lợi dụng lấy cái tấm lòng trung thành ấy. Ta đã khéo khiến cho các dân về đạo Hồi đem lòng yêu mến ta.

Bordeaux, ngày 17 Février 1922.

Việc nước Ý

Tin La-mã : Đức Giáo-hoàng đã tiếp tướng-quân Niessel.

Việc nước Tây-ban-nha

Tin Madrid : Quan Bình-bộ thượng-thư nước Tây-ban-nha có đệ trình hội-đồng quốc-gia một bản dự thảo về việc trù một số tiền là 175 triệu *pesetas*, để đặt mười đoạt thuyền tàu bay, mỗi đội là 24 chiếc.

Việc nước Đức

Báo *Temps* nói rằng tòa Nội-các Wirth lại được nghị-viện Đức đầu phiếu tỏ lòng tin cậy.

Việc nước Thổ-nhĩ-kỳ

Mustapha Kémal nói rằng nếu không có phái-bộ Thổ-nhĩ-kỳ đến dự nghị cuộc hội đồng Gênes, thì chánh phủ Angora không tuân theo những điều khoản của liệt-quốc sẽ định quyết tại hội đồng ấy.

Phái bộ của chánh-phủ Angora cử đến Âu-châu, hiện nay đã tới Constantinople. Phái-bộ sẽ lưu lại đó mấy ngày. Tổng-trưởng phái-bộ ấy là Kémal Bey.

Việc nước Tắc

Ngày 22 tháng Février vua Alexandre nước Tắc sẽ làm lễ hôn-danh với công-chúa Marie nước Lô-mã-ni.

Hội đồng các quan thượng thư nước Pháp

Các quan thượng-thư Đại-pháp đã hội-nghị sáng hôm thứ năm tại bộ Ngoại vụ. Quan Millerand chủ-tọa. Các ngài bàn về các việc thường.

Linh cữu nhà thám-hiểm Sackleton tại Uruguay

Sau khi làm lễ cầu hồn tại nhà thờ của người Anh thì rước linh-cữu nhà thám-hiểm Sackleton ra cửa bể, để đem xuống tàu Woodville. Trong khi rước, linh-cữu đặt trên cái xe đại-bác. Dọc đường có quân lính bồng súng chào.

Cái vấn-đề Ai-cập

Sáng hôm thứ tư, quan Thống-chế Allenby, chánh ấy-viên nước Anh lại Ai-cập để thương-nghị với quan Lloyd Georges, Lord Curzon, và M. Chamberlain. Báo *Temps* nói rằng tòa Nội-các nước Anh sắp định quyết về những việc nói trong tờ trình của quan Thống-chế Allenby. Báo *Temps* nói rằng nếu nước Anh đóng quân ở lưỡng ngạn sông đào Suez, và có một đội tàu bay ở Héliopolis, thì đường giao-thông của nước Anh đối với các thuộc địa được chắc chắn. Cứ như lời lord Allenby, nếu có cần phải yêu cầu các khoản bảo chứng khác nữa, thì việc ấy phải nên thương nghị trước khi ban quyền độc lập cho nước Ai-cập.

[illegible] Đại-Pháp [illegible]

5 +/- 1920 92, 75. — 6,- 1920 94.

Hoàn cảnh với giáo dục

Giáo-dục cốt lấy phát-đạt thân-thể và tinh-thần học-trò làm tôn-chỉ ; cốn không xem xét đến thân-thể và tinh-thần của học-trò chịu cái ảnh-hưởng của hoàn-cảnh thế nào, e cũng không đạt được cái tôn chỉ giáo-dục. Bởi thế những hoàn-cảnh tự-nhiên ở ngoài có ảnh hưởng đến thân-thể và tinh thần người ta thế nào, cũng là một cái vấn-đề các nhà giáo-dục gần đây thường hết sức nghiên cứu vậy.

Trong hoàn-cảnh tự-nhiên, khí tiết trời đối với tinh-thần thể con, ảnh-hưởng cũng to lắm, cớ lời các nhà sinh-lý-học nghiên-cứu đã kỹ thì biết tinh-thần người ta hoạt-động theo với khí-tiết trời mà thay đổi luôn ; như lúc khí trời không tốt, trong đầu người ta tự-nhiên thấy lòng chòng không được thanh sảng, lúc khí trời tốt, tinh-thần thấy sướng thích lạ thường ; lại như lúc trời hè nóng nực, nỗi lực người ta thường hay mỏi mệt, đến lúc trời thu mát mẻ thì đầu nào thấy thanh-tỉnh hơn nhiều, điều đó thì người thường ta cũng có thể kinh nghiệm mà biết được vậy.

Sức nóng với sức sáng cũng có ảnh-hưởng đến tinh-thần người ta ; sức sáng làm cho tinh thần người ta tăng tiến, đủ có quá độ cũng không hại gì, mà sức nóng quá độ thì khiến cho tinh-thần người ta phải trì độn ; điều đó cũng tự gần đây các nhà sinh-lý-học mới phát-minh ra được, có quan-hệ về sự giáo-dục rất nhiều.

Thân-thể người ta trưởng-thành và thể lượng người ta phát-đạt cũng tùy theo khí tiết trời mà khác. Ông Mailing-Hansen là giáo-sư ở nước Đan-mạch từng đạy những học-trò mạnh-á ; ông có ý xem xét, nghiệm ra biết-thân-thể người ta trưởng-thành, về mùa xuân mùa hạ thịnh hơn, mà thể lượng người ta phát-đạt thì về mùa thu mùa đông tăng gia nhiều lắm ; và nhân thế mà nghiên-cứu biết được người ta thân-thể trưởng-thành được thịnh, tinh-thần trưởng không được hoạt-động lắm, mà lúc thể-lượng phát đạt tăng gia thì tinh-thần hoạt-động lại mạnh hơn. Ông Schuyten người nước Tí-lợ-thời cũng từng chú ý nghiên-cứu xem cái tinh-thần người ta tác dụng có quan hệ với thời-tiết

thế nào ; cứ như lời ông kết luận thì người ta trong một năm về khoảng tháng một, tháng chạp (đây nói theo tháng Tây) tinh-thần hoạt-động rất thịnh, đến tháng giêng, tháng hai cũng bình thường không thấy biến dị lắm, vào khoảng tháng ba, tháng tư thì cái sức hoạt-động suy đi nhiều, đến tháng năm, tháng sáu lại hơi khôi-phục, vào khoảng tháng bảy, tháng tám là lúc tinh-thần trì độn nhất, đến tháng chín, tháng mười thì lại thấy phát-đạt dần dần.

Tinh-thần người ta tác-dụng chẳng theo thời-tiết mà có thay đổi, ngay trong một ngày cũng thấy có thay đổi luôn : buổi sáng, buổi trưa, buổi tối, cái trạng thái tinh thần hoạt động đều không giống nhau ; tuy nhân cái tính và tập quán của từng người, cũng mỗi người mỗi có hơi khác, nhưng lấy đại-thể mà nói thì tinh-thần người ta hoạt-động từ sáng đến trưa rất là lanh-lẹ, từ trưa cho đến ba giờ chiều rất là tri-độn, đó là điều đã thực nghiệm như thế.

Hoàn-cảnh chỗ ở cũng có quan-hệ đến tinh-thần người ta, như khi ta đứng ở chỗ cao trông ra một vùng bể lớn hay một cánh đồng bằng, tự nhiên thấy tâm-thần du-khoái, bụng dạ khoái đại lẹ thường ; nếu ở vào một chỗ hẹp hòi thì trong mình thấy bực tức khó chịu ngay, ông Mạnh-tử có nói : chỗ ở làm chuyển đi được khí chất người ta, tức là lẽ thế.

Hoàn cảnh trong gia-đình lại rất có quan-hệ đến thần-tuế và tinh-thần người ta. Ông Schuyten người nước Tỉ-lợi thời cũng trong nghiên-cứu điều đó kỹ lắm ; cứ ông nói những gia-đình từ lẻ, trẻ con trong nhà, về đường thể chất, về đường tinh-thần đều phát-đạt được sung túc. Một ông giáo-sư nước Áo-đại-lợi cũng trong điều tra trong trường học ; cứ ông báo-cáo của ông nói : Cùng một loại trẻ con nằng tuổi nhau, những con nhà trung đẳng vì với những con nhà nghèo khổ, thân-thể phát-dục đều được ưu-lương hơn nhiều : những con nhà trung-đẳng vì với con nhà nghèo khổ, đại để bề cao hơn tới bảy phần trăm, thể lượng nặng hơn tới bốn phần trăm, thể lượng nặng hơn tới sau phần trăm. Một nhà sinh-lý-học người nước Đức tên là Schmidmonard cũng trong nghiên-cứu tường tế trong một số nhiều những học-trò của con trai của con gái mà trích phát được những cái hiện-điểm của trẻ con vì sức ăn sức ngủ không được sung-túc ; ông ấy chủ trương bảo những con nhà nghèo khổ, trong trường học nên cấp cho đủ phần ưu-dưỡng mới được.

Coi thế thì biết hoàn-cảnh với giáo dục có quan-hệ mật-thiết biết là dường nào ! Muốn cho sự giáo-dục được thật có thành-hiệu, các nhà giáo-dục cũng phải chú ý đến những hoàn-cảnh của học-trò vậy.

N. T. C.

Tiền ăn uống xa xỉ, quá khẩu thành tàn ; tiền cờ bạc chơi bời, hại thân vô ích ; sao bằng mong tiền đó mua phiếu quốc trái, công-lợi tư-lợi, hai đường vẹn hai.

TỰ DO DIỄN ĐÀN

Chữ quốc-ngữ có quan-hệ với sự tiến-hóa của quốc-dân

(Tiếp theo)

Đến ngày nay nước Đại-pháp sang bảo hộ nước ta, nhân có ông cố đạo sang truyền đạo Thiên-chúa đã am hiểu hết mọi tiếng ta, bắt đầu đắp cho ta một con đường chính đạo. Đường chính đạo là gì ? là chữ quốc-ngữ, trước lấy chữ La-tinh làm mẫu, sau nhân tiếng bình, thượng, khứ, nhập làm ra năm dấu huyền, sắc, hỏi, ngã, nặng, hiệp nên tối chữ. Từ lão phôi thai đến giờ, đã hơn 20 năm, trên nhờ chính-phủ, dưới nhờ các bậc hữu tâm thế-đạo, kẻ tiếp nhau mà khuếch trương ra cho rộng rãi rõ ràng, chắc sau nay tiếng ta nói bằng chữ quốc-ngữ, chữ học cũng bằng chữ quốc-ngữ, các khoa học biên chép cũng bằng chữ quốc-ngữ, rồi có thể như chữ Hán ở Trung-hoa, chữ Pháp ở Đại-pháp, thì sự tiến hóa của nước ta cũng chưa khá trông được ! Ai hiểm rằng quốc dân chưa mấy người biết đó, đã để được mấy người thông hiểu rõ ràng ? Trừ ra những người ở tỉnh lỵ, được đầm thắm on chính-phủ không kể, còn số dân ở chốn quê toàn, thực là mơ mơ màng màng, cuốn sách để không học, chữ quốc-ngữ lại không nhìn. Vừa rồi nhà nước đã kinh nghiệm biết cái bệnh dân ta chỉ cần ác cho xong việc thi thôi, để nghị-định thông sức cho dân ta ai không biết chữ quốc-ngữ thì không được ứng cử hàng tổng-lý, là vì muốn cho dân ta ai cũng được phổthông chữ quốc-ngữ cả. Từ tức nghị-định ấy đã thi hành, thì họ chỉ học giảm bớt mấy tháng, chiếu ký biết vẫn biết đọc, hộp-bọ biết đọc, để cho *hợp lệ ứng cử*, không cần học cao tinh thông, mà quan trên cũng cẩn thận như thế, hộ vụ tại như thế, cũng đã lễ bẩm thẩm cho rồi, còn ra cốt phải bằng lòng quan mới được. Ước gì những bậc thượng-lưu nước ta bây giờ, kêu với chánh phủ nghị định thi hành cho dân ta được như thế nầy :

Phàm những người chánh phó lý, hương trưởng trong dân xã, trừ ra các lệ đã hợp không kể, còn thi phải thực biết chữ quốc-ngữ cho tinh thông, cứ khi bảo-cử phải sát hạch tại tòa Công sứ hay là tòa Đại lý, miệng đọc tay viết một bài luận và một bài tính bằng quốc-ngữ, rồi mới được phục sự, nếu không thông thì bãi khước. Trong hạt các xã các thôn, đâu đâu cũng phải mua các báo Tânvăn và Tạp-chí, số tiền mua lấy nhà nước sẽ thu cả vào kỳ thuế đinh điền mà giao cho báo quán. Nếu được những điều như thế, thì dân nước ta chẳng bao lâu mà nhiều người tinh thông chữ quốc-ngữ cả, ai cũng tinh thông thì sự hay dở lợi hại, đã lỏ bày ở trước mắt, lo gì chẳng tiến hóa bằng người được. Đây là tôi nói người nước ta ai cũng nên phổ thông chữ quốc-ngữ làm trước, ngoài như chữ Pháp chữ Hán cũng phải cần học lắm, nghĩa là học chữ Pháp để xúc tiếp lấy cơ tiến-hóa, mà học chữ Hán để bảo tồn lấy quốc tủy, chứ như nước Ai-lao nước Cao-miên là nước lân-tiếp với nước ta, xưa nay nhân vật cũng còn kém ta, mà những nước ấy còn có chữ bản quốc, phương chi như nước ta bây giờ ư !

Nam-dương, Phạm-đức-Lượng.

Vì dân, vì nước, vì mình,
Làm sao cho nghĩa, lợi, tinh vẹn ba,
Xuất tiền ra giúp nước nhà,
Anh em Nam, Bắc ai là nghĩa-dân.

VĂN UYỂN

Người đời

(Bài hát nói, làm với một cô đầu)

Người đời thử ngẫm mà hay,
Trăm năm là ngắn, một ngày dài ghê !
Còn ai, ai tính ai mê ?
Những ai thiên cổ đi về nhũng đâu ?
Đời đáng chán hay không đáng chán ?
Cắt chén quỳnh riêng hỏi bạn tri âm.
Già khuynh thành nhất tiếu thiên kim
Mắt xanh trắng đôi nhằm bao khách tục,
Giang hà nhật hạ nhân dai trọc,
Thiên địa lô trung thục hữu tình.
Đón đưa ai giỏ lá chim cành,
Ấy nhân thế phù sinh là thế thế.
Khách phù thế chưa dứt cân phù thế,
Người phong-lưu càng dượm vẻ phong-lưu.
Bực khán hồng nâng đỡ hạt chân,
Chuyện kim-cổ một vài câu phải trái :
Chán Nam-hải ; thuyền chìm sông Thầy-đi,
Sông Tiền-đường ; cỏ đi bến Ô-giang,
Ngẫm nghìn xưa ai tỉnh-hoa, ai tiếc-lịch,
Càng một giấc mơ màng trong vũ-trụ.
Bui đáng chán biết thôi là đã,
Sự chán đời xin nhủ lại tri-âm,
Nên chăng ? nghĩ lại kẻo nhầm.

Tản-Đà, Nguyễn-khắc-Hiếu.

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 18 Février nầy, giá bạc ở kho Nhà nước định là 0 f. 18.

Quan Toàn-quyền vô Saigon. — Tối hôm nay, hồi 8 giờ 20 quan Toànquyền đi chuyến xe lửa riêng vô Vinh cùng với quí quyến và quan phó văn-phòng An-đrê, quan hầu Delorme.

Hội-đồng Tư-vấn Cao-miên. — Đạo chỉ dụ của Quốc-vương Sisowath xứ Cao-miên ngày 10 Juillet 1921, sửa đổi lại những điều thứ 3, 4, 5 và 8 trong chỉ-dụ ngày 18 Mars 1913 về việc thiết lập ra một Hội-đồng tư-vấn Cao-miên thì nay quan Toàn-quyền đã cho thi hành tại xứ ấy.

Hội-đồng thành-phố. — Hội-đồng thành-phố đã họp tối hôm qua, khi 9 giờ, tại tòa Đốc-lý ; có quan Đốc-lý Mourroux làm chủ tọa. Các ông hộiviên Tây, Nam đều đến đủ mặt, chỉ thiếu ông Hoàng-kim-Bảng đã có giấy kiếu.

Lúc mới họp hội-đồng thì quan Đốc-lý có đọc tờ của ông Hoàng-kim-Bảng và ông Phạm-duy-Tốn gửi lời cáo hội-đồng nay may sẽ sang dự cuộc Đấu-xảo bên Pháp.

Rồi hội-đồng xét đến những việc đã đăng ở chương-trình. Trong những việc ấy thì nên thuật lại những việc sau nầy :

Bàu cử một viên thư ký. — Bàu cử một ông làm thư-ký cho Hội-đồng. Hội đồng đồng-thanh cử quan *docteur Piquemal*.

Các khoản bất định. — Việc trích ở trong khoản bất định lấy mấy số tiền công là 867 $ 05. Hội-đồng duyệt-ý.

Việc trợ-cấp cho xã Jozainville. — Quan Đốc-lý có đọc đề Hội-đồng nghe một bức thư của ông xã-trưởng xã Jozainville (Meurthe et Moselle) là một hạt thuộc về miền bị tàn phá trong khi tranh-chấp, xin thành phố Hanoi trợ cấp cho ít nhiều. Quan Đốc lý nói rằng trong khi ngài làm công-sứ tỉnh Hải-dương, ngài cũng đã quyên được 1.000 *francs* Nhưng cứ như ý quan Thống-sứ thì nên để rồi gửi chung cả một lượt cho các miền bị tàn phá. Quan Đốc-lý lại nói rằng để đợi đến ngày hội Mi-Carême sẽ mở hội và nhờ hội *Khai-tri-tiến-đức* giúp hộ, để lấy tiền giúp cho tất cả những miền tàn phá, mỗi hội nhận được tay quan Thống-sứ định.

Tiền trợ-cấp. — Ng-thị-Sáp là vợ góa một người cai phu-lít xin tiền trợ cấp, vì chồng đã đi lính được 16 năm mà chết, lại có một mẹ già 70 tuổi và ba đứa con. Hội đồng cho một trăm đồng.

Các công việc đường sá. — Tòa Đốc-lý có định sửa-sang các công việc ở thành phố-trong năm 1922 như là lát đá lại các phố hết 23.590 đồng, xây các bờ hè và các công ở dưới bề hết 27.550 đồng, sửa lại các cống ngầm hết 9.400 đồng, sửa sang lại các phố mới mở (phố Duvillier các đường 33, 91, 27, phố mới tiếp với đường Rollandes, đường 76 3) hết 2.700 đồng, lấp các đầm ao hết 14 000 đồng, quét vôi, sơn và lát lại các cọc hết 7.000 đồng.

Ông Danet và ông Phạm-duy-Tốn xin hãy hoãn việc lấy các đầm ao lại để lấy số 14.000 đồng mà xây lại các bờ trong thành-phố thì hơn, vì nhiều phố bề không có, trông vừa xấu xa mà lại nguy hiểm cho sự đi lại.

Việc ấy Hội-đồng định giao cho bạn Lục-lộ của hội-đồng xét, rồi Hội-đồng sẽ duyệt sau.

Hội Bảo-cô của lính cảnh-sát ở Pháp và các Thuộc-địa xin trợ cấp. — Nguyên mới có một hội Bảo-cô của các lính cảnh-sát ở Pháp và các thuộc-địa xin thành-phố một khoản tiền trợ cấp thì quan Đốc lý nói rằng để xem trợ-sở hội này ở đâu và con cái những lính cảnh sát Annam có được dự vào không đã, hãy giờ sẽ xét sau. Nhưng ý Hội-đồng không thuận cho, vì thành phố đã trợ cấp nhiều lắm rồi.

Hội-đồng định rằng trong khi ông Sáng và ông Tốn đi vắng thì trong các ban nào có ông Bằng thì ông Bằng khoát thay và các ban nào có ông Tốn thì ông Dương thay.

Rồi Hội Đồng bàn các việc khác, mãi đến quá 1 giờ đêm mới xong.

Sau M. Danet có đứng dậy chào Hội-đồng để nay mai về quinước nghỉ. M. Phạm-duy-Tốn cũng chào Hội-đồng để trong tháng sau sang dự cuộc đấu-xảo Marseille. Quan Đốc-lý có chúc mừng các ông mấy lời trân-trọng.

Việc cổ-động công thái tại thành-phố. — Trước quan Đốc-lý có định mở một cuộc diễn thuyết tại trong một đình thành-phố để cổ động về việc công thái, nhưng sau lại thôi.

Ngày hôm qua, ngài cùng ông Phạm-duy Tốn và ông Hoàng-quang-Hương đã đi hiểu dụ trong hộ nhất. Mới có một ngày mà đã bắt được 5.000 đồng. Ngày thứ hai thì sẽ đi trong hộ Nhì và hộ Ba. Quan Đốc lý chỉ đi đến những nhà có thể mua từ một phiếu 50 đồng trở lên mà thôi ; ngài sẽ cử một quan Tây trong tòa Đốc-lý đi đến những nhà mua những phiếu con từ 2 p. 50 trở tên.

Diễn-thuyết về việc quan-sát đường xe-lửa. — Ông Ng-văn-Vĩnh bản báo chủ nhân, đi quan-sát những vùng sắp đặt đường thiết-lộ trong đoạn Vinh-Đông-hà đã về tới Hanoi chiều hôm qua.

Nay mai ông sẽ diễn-thuyết tại hội *Khai-tri-tiến-đức* về những việc đã quan sát tại con đường ấy và trong khi diễn-thuyết sẽ có chiếu những bức ảnh đã chụp được.

Ai có giấy cước gửi tại hàng 18 Hoàng-xuân-Lạc là chủ Fonderie Tonkinoise, ở phố hàng Quạt số 29 Hanoi, mà bán ; NAY TRẢ GIÁ CAO mua bán phân-minh. 3146

Cuộc đấu-xảo Marseille. — Trong một số báo trước, bản-quán có nói rằng nghe đâu vì một lẽ riêng mà ông Phạm-Quỳnh thôi không thư ký hội *Khai-tri-tiến-đức* xin từ việc sang đấu-xảo Marseille. Nhưng nay bản báo được tin đích xác rằng ông Quỳnh lại thuận đi, chỉ trong thang ba tây nầy sẽ xuống tàu cùng đi với các ông Khác-Chính-phủ Đông-pháp có cử ông Phạm-Quỳnh và ông Nguyễn-văn Vĩnh trong khi ở bên Pháp mới ông làm hai bài diễn-thuyết tại trường Thuộc địa (Ecole coloniale) ở Paris. Chưa rõ hai ông định nói về vấn-đề gì.

Trường Tuai-y viện. — Quan *Docteur* Cazaux mộn đang thâu tậu tại nhà thương Cửa-lớn (Nam-kỳ) sẽ được quyền đốc-học trường Tuai-y-viện thay quan *Docteur* Dego.ce về ngôi tại ở hạp.

Tại hội Tin-thành Đông-pháp. — Bên chủ nhật nay (19 Février 1922) hồi 8 giờ tối, ông Mục-sư Uyaes Soulier và ông Vũ tam-Lang ở Pháp mới sang sẽ giảng-thuyết tại nhà Tsơ Tun-lam ở sau ngõ Trạm (voie 32) Hanoi.

Kính mời các ngài đến dự thính, tưởng có phần bổ ích vậy.

Mai-Kiều lai cảo.

Nhà Thư viện. — M. Boudet là quan chánh thư-viện và nữ Lưu-trữ công văn sắp về nghỉ tại quí quốc thì M. Saint-Marty là chánh thư viện Saigon ra thay.

M. Saint-Marty ngày trước cũng đã quyền chức chánh thư-viện ở Hanoi.

Cuộc thi thơ của báo Namphong. — Có Ngô-thị Quyên treo giải thưởng Đầu bài : thay mặt các bà các cô Bắc-kỳ cảm ơn và khen ngợi bà Trần-thị-Thọ đã cùng cho nhà Hộ-sinh Phương-trung một nghìn bạc, lại cùng cho hội K. T. T. Đ. một nghìn bạc. Ngày 15 tháng giêng ta vừa rồi, tòa trị-sự hội K. T. T. Đ. đã lập một hội-đồng để chấm duyệt. Bài nầy theo vần bài thơ vịnh nàng Y-sắt trong bộ tiểu-thuyết « *Ấy ai hẹn ngọc thề vàng* ».

Thơ rằng :

Nữ-hiệp xưa nay cũng tượng-đồng,
Của riêng đem cũng để tiêu-chung.
Hai nghìn việc nghĩa treo gương tốt,
Chục bạc cân thơ tạ tấm « lòng ».
Bà Thọ trong Nam nên nhớ mãi.
Cô Quyên ngoài Bắc có ai « không » ?
Bo bo giữ của tài thần nọ,
Nghĩ thẹn thay cảng khách mà « chăng »

Nữ-sinh, Trần-thị Lan hương.

CẦN NGƯỜI LÀM VIỆC

Sở Chiếu-bóng Service cinématographique) ở phủ Toàn-quyền cần một người muốn mặc về Cô-lô thực tốt. Xe máy hiệu « Peugeot » 24/30.

Ai có bằng thi-nhị-cấp. Lương sẽ định theo công-việc làm.

3210

Tự tử. — Sáng thứ năm, hồi 10 giờ rưỡi một người con gái khăn đầm tên là Ng-thị-Lan 22 tuổi, đứng trên cầu sông cái reo mình xuống nước.

May lúc bấy giờ có một người chủ thuyền tên là Ng-văn-Bái trông thấy, liền bơi ra vớt được người con gái ấy lên bờ.

Nạn ô tô — Chiều hôm kia, hồi 5 giờ rưỡi, một chiếc xe ô-tô số T. 729 đi qua đường Bờ-sông dụng ngã một người tên là Phạm v-Phú 36 tuổi xây xát cả bên chân trái.

Ai không mua vé Quốc trái là để hỏi hận về sau. Thấy người ta trúng số được tiền, mình không được, của vào tay người, ấy mới xót-xa.

VIỆC BẮC-KỲ

HÀ-ĐÔNG

Tỷ nữa thì mù. — Có con gái nhà ông Kép-Văn làng Hòa-xá, phủ Ứngthòa, vô ý bị một con có mỏ lỏi con mắt quanh mắt, ông Văn vội đưa con gái lên nhà thương chữa mắt tại phố-lị để chữa ông Ng-v-Thực là thầy thuốc chữa chạy, trông nom, trong bao nhiêu lâu mà nay đã lành như không.

Làng Dư-xá có người vỡ đầu ! — Mới thoạt nghe thấy có người vỡ đầu xảy ra ở làng nầy tức là làng có xóm Bình-khang ở thì phần nhiều ngài đã nảo động, e rằng chị em có người cảo vỡ đầu chẳng ! Cứ an tâm không việc gì, người vỡ đầu đó là hai cậu cháu bị đánh làng bắt bình vỡ đầu bằng gì đánh, nghe đâu chế hai xói tật thế mà mà đánh nhau đến nỗi phải mấy người bị trọng thương ở

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

Nº 26

TRÀ-HOA-NỮ

(La Dame aux Camélias)

Trước-viết : ALEXANDRE DUMAS FILS

Dịch-giả : NGUYỄN-HẢI

— Chà chà !

— Lão nói với chị thế nào ?

— Đã đưa cho chị rồi đấy.

— Bao nhiêu ?

— Sáu nghìn.

— Chị có đấy không ?

— Có.

— Lão có ra dáng không bằng lòng chăng ?

— Không.

— Tội nghiệp !

Cái tiếng tội nghiệp ấy nàng nói có giọng không thể nào tả nổi. Nàng cầm lấy sáu tờ ngân-phiếu nghìn quan mà nói với *Bay-đăng* rằng :

— May mà vừa kịp đấy. Chị *Bay-đăng* ơi, chị có cần đến tiền không ?

— Em phải biết, hai hôm nữa đã đến ngày rằm. Nếu em có thể cho chị giật được ba bốn trăm quan thì thật em giúp cho chị được một việc lớn.

— Mai chị cho người sang. Bây giờ trưa quá, không đòi được nữa rồi.

— Em đừng quên đấy nhé !

— Chị cứ yên lòng. Chị có ở lại xơi bữa tối với tôi không ?

— Không, *Sắc-lê* đợi chị ở nhà

— Thế ra chị vẫn say mê hắn lắm ?

— Ấy chị cũng hơi ở người thế đấy. Mai nhé ! Chào anh *Ai-minh*

Mợ *Bay-đăng* đi ra. *Các-nương* mở một cái ô nhỏ, vứt giấy bạc vào. Nàng lại bên gương, mỉm cười mà nói với tôi rằng :

— Anh cho phép em đi năm nhé.

— Không những anh cho phép, anh lại xin mời em đi nằm.

Nàng bắt cái nệm phủ trên giường xuống đất, rồi lên giường nằm mà nói với tôi rằng :

— Giờ, anh ngồi gần em đây, ta nói chuyện.

Bay-đăng nói rất phải, mụ mang tin lại cho *Các-nương*, làm cho nàng đỡ buồn làm vui ngay được. Nàng cầm tay tôi mà rằng :

— Vừa rồi em không được vui, anh tha lỗi cho em nhé !

— Anh sẵn lòng mà tha nhiều lỗi khác cho em nữa.

— Mà anh yêu em ?

— Yêu đến hóa rồ hóa dại.

— Em xấu-tính thế mà anh cũng yêu ?

— Thế nào cũng yêu.

— Mình thề với tôi !

Tôi mới nói nhỏ với nàng :

— Ừ.

Na-ninh bưng vào mấy cái đĩa, một con gà nguội, một chai rượu *Bo-đô*, ít quả dầu và dao đĩa cho hai người ăn.

Na ninh thưa rằng :

— Con không hâm rượu, con nghĩ bà uống thứ rượu *Bo-đô* này thì hơn. Có phải không, thưa ông ?

Tôi nghe mấy lời *Các-nương* vừa nói, tôi còn đang như đại như ngây, mất tôi nhìn nàng chòng chọc một cách rất đậm đà. Tôi đáp rằng :

— Hẳn chớ.

Nàng rằng :

— Được, để cả xuống cái bàn con, kẻ lại gần giường, để đó mặc chúng ta. Thế là ba đêm nay mày phải thức rồi, hẳn mày buồn ngủ lắm, thôi cho mày đi nằm, tao không cần việc gì nữa.

— Thưa bà có phải khóa chặt cửa không ?

— Hẳn chớ ! Mà nhớ dặn nó từ giờ đến trưa mai, không được cho ai vào đấy.

CHƯƠNG THỨ XII

Đêm nằm giờ sáng, trời đã bình-minh, ánh sáng rọi qua màn cửa. *Các-nương* mới bảo tôi rằng :

— Xin mình tha lỗi cho tôi, nhưng thế nào tôi cũng phải đuổi mình về. Công tước sáng nào cũng đến ; để khi lão đến lỡi bảo mở trả lời rằng tôi còn ngủ, có lẽ lão phải đợi đến khi tôi dậy.

Hai tay tôi ôm lấy đầu *Các-nương*, tóc nàng bỏ xõa rũ rượi quanh mình. Tôi hôn nàng một lần cuối cùng mà mà bảo nàng rằng :

— sao giờ tôi lại được thấy mình ?

Nàng nói :

— Này, cầm lấy cái thìa khóa để trên lò sưởi mở cái cửa kia. Xong rồi đưa thìa khóa đây mà về. Nội trong ngày hôm nay mình sẽ nhận được thư và lệnh của tôi, vì mình đã biết rằng mình phải nhàm mất vàng theo.

— Phải, mà nếu bây giờ tôi đã xin mình một điều nầy . . .

— Điều gì vậy ?

— Mình cho lỗi cái thìa khóa nầy.

— Điều mình xin tôi ấy, xưa nay tôi chưa cho ai được thế bao giờ.

— Nếu vậy thì mình cho tôi, tôi xin thề với mình rằng tôi không yêu mình như những kẻ khác đâu.

— Thế thì mình giữ lấy, nhưng tôi nói trước cho mình biết rằng cái thìa khóa ấy dùng được cho mình hay không, cũng là tự ý tôi.

— Sao vậy ?

— Cửa có then trong.

— Độc áo không !

— Tôi bảo nó tháo bỏ đi.

— Vậy ra mình có yêu tôi đôi chút ?

— Tôi không biết ra làm sao đây, nhưng nghe như có yêu. Thôi, mình về đi, tôi buồn ngủ lắm.

Hai đứa tôi còn ngồi ôm ấp nhau vài phút nữa, rồi tôi mới ra về.

Phố xá vẫn teo, cả thành phố lớn còn chưa ngủ dậy. Một luồng khí mát thơm thơ xông bốc lên trong các xóm, mà mọi vai giờ nữa đã sắp bị tiếng người tran lấn. Tôi cứ tưởng chừng như cái thành-phố đang say mê ấy là của tôi hết cả ; tôi như lại tên những người mà xưa kia tôi vẫn ham muốn cái cuộc vui sướng của họ, tôi không nhớ đến tên người nào mà tôi không thấy tôi sung sướng hơn. Được một người con gái thanh bạch yêu mến, được nỗ cho người ấy biết cái điều huyền-bí của Ái-tình, sự đo tôi cũng xin chịu là một cái nghành-phúc lớn, nhưng sự đó lại là một sự đề nhất trên đời. Xâm chiếm lấy một tấm lòng chưa từng những việc xông pha khảng cự, tực là vào một tỉnh thành ngỗ cửa mà không có người canh. Sự giao-dục, những bản-phận với họ hàng là những quân canh rất mạnh, nhưng quân canh đã nghiêm nhặt thế nào mà chẳng bị lừa một gái xuân xanh hai tám. Cái tuổi ấy là tuổi được Tạo-hóa dùng tiếng nói của người yêu mà ban cho những

(Còn nữa)

ĐỨC-LONG

Số n 490, phố Mã-Mây Hanoi (Tonkin)

Hiệu tôi có bán đủ các thứ bao, bao gai, bao cói, ống gai tây, dây dai to, cùng các thứ dầu to, các thứ hai làm dầu, các thứ khô dầu để nuôi súc vật và bón cây, bón ruộng, cùng là dầu các để sắt làm xe và cước, xăng, bua, rìu và các thứ son-tắp, các thứ danh, vân vân.

Xin qui-khách chiếu cố cho. Hiệu tôi xin đảm giá phải chăng không sao dắt hơn.

ĐỨC-LONG-HIỆU
chủ-nạch.

2068

HỠI KẺ PHẢI ĐAU

Này hỡi các người Nam Việt phải đau ngực, phải ngộ lanh, phải đau khi quán mà đã chữa thuốc không phải dường, hoặc là đã không nhóc rớt nào cả này hỡi những người phải đau khi quán đã kinh niên, hoặc phải đau ở phổi; này hỡi các người phải chứng lao, nay tôi khuyên các người nên chữa ngay đi.

Bệnh đau phổi, trước kia tôi đã báo là một bệnh phổ thông, vì bệnh ấy là một bệnh truyền từ nhược tiểu. Nghĩa là ai có bệnh ấy thì truyền cho con cái, truyền cho cả một đời người; sao nay không sống được bao nhiêu và phần nhiều không sinh để được.

Lời tôi nói đây quan trọng thế nào các người có biết không? Nên có bệnh mà không chữa đi, thì trong 10 năm, hoặc 10 năm nữa giống Nam Việt tiêu diệt mất, vì người có bệnh lao thì sinh ra những con cái phần nhiều không sống được. Người có bệnh lao mà có thể sinh con để cái được, thì chỉ sinh con có 1 lần đó, gầy mòn thôi.

Hỡi người Nam Việt, nếu các người không muốn giống Nam Việt hao mòn đi, nếu các người sẽ có người nối-dõi ở Nam-Việt tiếp diệt đi, thì chữa bệnh đi mới được.

Vậy có viết thư cho hiệu Bác-sĩ MONTÉS số 5 *Pont Bert Hanoi* mà bảo mua một lọ BRONCHOSERUM giá 1$ 8 bảo. Sáng và chiều trước khi ăn cơm, thì uống một thìa xúp, uống mới thì, thì ít lây khỏe mạnh rõ rệt đến.

BRONCHOSERUM

Một lọ . . . 0$ 90

Rượu Tonique Tonkinois vừa bổ, vừa ngon

Gi . . . 2$ 25

DẦU GAN CÁ THU

Một lọ . . . 12 f. 00

Thuốc chữa bệnh nên rất thần-hiệu

(SIROP N)

Một chai . . . 1$ 60

Thuốc viên « Pilules Pinck »

Một lọ . . . 4 f. 45

Sáu lọ . . . 24 50

Thuốc bổ huyết

« LE PEPTO KOLA BOJIN »

Một lọ . . . 11 f. 50

LE SIROP D'HEMOGLOBINE BYLA

Một lọ . . . 12 f. 00

CACHETS ANTIGRIPPES

Trị bệnh sổ-dịch: như bệnh grippe bệnh cảm về mùa hay thường nay hai người bị bệnh grippe nhiều người phải chết trong vài ngày thì chết.

Ai có người phải bệnh ấy nên 3ốn bảo-hiểm mua 3 viên thuốc antigrippes. Thuốc này rất thần hiệu để cứu vớ số người ai cũng biết tiếng.

Giá bán mỗi viên một hào

Cách dùng: cách 3 giờ đồng-hồ uống một viên; rồi uống nước rõ nóng, đắp chăn cho ra mồ hôi. Hễ càng ra được nhiều mồ hôi càng mau khỏi, nếu muốn cho chóng ra mồ hôi thì uống rõ nhiều nước nóng và ở người cho nóng đừng thì chỉ trong 24 giờ là khỏi.

Bảo chế MONTÉS, 54, phố Paul-Bert, Hanoi

NHÀ BA MŨI

Số giấy nói 322

Nhà ba mũi cho thuê các thứ xe ngựa, Hiệu giồng rằng « M. Ta-duy-Tư » ở phố Francis Garnier, số 13, Hanoi, mới mua lại của M. Aviat ở phố hàng Vôi, các thứ xe ngựa đẹp, bánh caoutchouc cho thuê đi, hay đám cưới thời Sais mặc quần áo chỉnh-tề theo lệ lối đám cưới.

Qui-khách muốn thuê, xin mới đến bản-hiệu nhà Ba Mũi, ở phố hàng Long, số 46, (Route Mandarine).

Có đóng các thứ xe mới và sửa, và bán yên ngựa đồ xe.

Nay cáo-bạch
Quản-lý T. Tư-Duy-Tư

Đầu phải lên nhà thương phục được. Ngày hôm đó, quan Trợ cùng ông lục-sự có xuống tận nơi khám nghiệm!

Thế mà cũng tin. — Mấy hôm nay thấy bọ đồn rằng có một cơn đê để ra người mà thằng bé mới lọt lòng ra đã có râu và sừng! Hỏi ở đâu thì có kẻ nói ở tổng Tú. có kẻ nói ở tổng Lưu có kẻ nói ở tổng Xá cần! Sau cố hỏi mãi mới biết là chị đi Đê có cái nhọt ở đầu, mà để đứa con gái! Không biết ai bịa, thế!

Sơn-Dương, lại cảo.

BẮC-GIANG

Án xử tử. Sáng hôm qua tên Cao văn-Tài đã phải chém bằng súng tại Bắc-giang vì tội ăn cướp và giết người.

Cô Ấu ở Hà-nội có lên giảng dụ và yên đi tên ấy sao văn-Tài.

LAO-KAY

Đông kênh. — Gần đây mới xảy ra một chuyện đông-bóng đáng ghê sợ và đáng cười. Giữa phố kia có bà phán nọ, xưa kia thờ một vị bên Tàu, vì nỗi trong nhà lũng cũng, nên chi bà đi xem bói thấy nói nhà có 12 con tà. Cũng cắp tà ma mất đến hơn một tháng mới xong. Bà liền bỏ vị bên Tàu mà theo vị bên Ta, nay ngồi đồng, mai hầu bóng, lấy làm mãn nguyện khoái chí.

Một ngày kia bên hàng xóm làm lễ tất niên, mời bà sang hầu bóng. Khi bà ngự đến-rồng... khăn xanh áo đỏ vui về chín nguồn... ngẫn nào cung đàn giọng hát, chen lẫn tiếng con-công độ-it kêu cầu, bà tha hồ nhảy nhót, bà bàu tài bàn lộc. Ôi! chẳng may lúc bà xe-giá-hồi-cung thế nào bỗng qua, đến nỗi nhảy qua cửa gác mà ngã lăn xuống đất, đầu đập vào thềm đá máu chảy lênh láng, bất tỉnh nhân sự! Tuy không đến nỗi... nhưng cũng thệp từ nhất sinh. Gia-chủ liền phái người đi tìm thầy thuốc, xem thì bảo bị nặng thương ở đầu.

Chẳng biết thanh-đồng lẫm lối diễn gì mà xảy ra như thế mà ức-tại mà ngài phạt, hoặc ngài qua yêu mà chực đưa về thoái-phủ để hầu cậu chăng? Đang ghê thay!

Độc, lại cảo

NAM-ĐỊNH

Trái phép. — Vào khoảng 6 giờ rưỡi tối hôm 13 Février, một cô con gái tuổi chừng 18 đi đến phố hàng Thiếc thì bị một người lính cảnh-sát kia toan bề ghẹo nguyệt trêu hoa. Cô ta thấy vậy liền kêu lên thì chú lính trực mình gi roi ra vụt.

Nhà cô ta cũng ở gần đây, người nhà nghe thấy tiếng kêu, liền đổ ra thì cô ta mới thoát. Người nhà kéo lên bốp để trình thì lại bị ngay người lính gác bắt luôn ở đấy rồi thừa dịp đó tha hồ mà hành lạ người ta.

May sao, việc trái phép này đến tai ông Cẩm, ông liền tha cả những người bị bắt một cách vô lý lẫy ra ngay tối hôm ấy.

Nghe đâu những người bị bắt đã làm đơn kiện lại sở Cẩm.

PHÚ-LÝ

Xuýt chết đuối. — Trưa hôm nọ có một bọn bốn đứa trẻ con ra sông tắm, đứa thì bơi, đứa thì lặn, chả hay tại làm sao mà một đứa chìm nghỉm không thấy nhô lên, may lúc bấy giờ lại có người lớn trông thấy, lội xuống vớt được. Cái thói nuông trẻ, cho đi tắm sông cũng là cho trẻ chơi dong ở phố, đã nhiều lần xảy ra những chuyện thương tâm, không hay làm sao mà những nhà có con vẫn không lấy làm giới ý. Nhỡ ra một tý thì ăn năn cũng kịp nữa không?

Ai vì nhẫn chị cùng em,
Tiền mua công-thái như đem bỏ hòm,
Tiền bỏ hòm không lời không lại,
Tiền mua công-thái lời-lãi muôn vàn.

VIỆC KINH-ĐÔ

Khí hậu mùa xuân. — Mấy hôm nay nắng khét khao khao, chẳng khác gì thời tiết buổi đầu mùa hè, vì xuân hành-hạ-lệnh cho nên làm người đau đớn nghẹt mũi mà phát sốt, lại làm người vì ăn uống hoặc tắm rửa không cẩn thận mà phải bệnh thổ tả rất kịch liệt, nhưng cũng cứu khỏi, nên cần thận thay.

Cụ Hiệp Tôn-thất-Trạm có chỉ về kiểm Tôn-nhơn phủ đại-thần. — Mới đây có dụ cho cụ Tôn-thất-Trạm Hiệp tá đại-học-sĩ lãnh thống-đốc tỉnh Thanh-hóa về kiểm Tôn-nhơn-phủ đại thần cả Tôn phải lấy làm hoan nghênh lắm.

Nghe nói quan Công sứ Thanh-hóa ngài tỉnh đồng sự với cụ hẳy lâu nay về Kinh hết sức xin giảm cho cụ ở lại, nhưng không được, là vì Kim-thượng muốn đem cụ về để giáp Ngài sửa sang việc Tôn-phủ.

Ngài biết cụ là một bậc lão thành, học thức rộng, công việc sành, người thanh liêm mà có lòng thương bọn thiếu niên trong Hoàng-tộc lắm, nên Ngài có ý đem cụ về để chỉnh đốn mọi việc trong Tôn phủ.

Đào-Nguyên lại cảo.

Bói tuồng năm mới. — Mấy hôm nay, hai rạp hát đêm ngày lấp nập những người đi xem tuồng rất đông. Có hôm chật quá không có chỗ ngồi, ấy chỉ vì một sự đi bói tuồng năm mới mà đông đến như thế.

Ôi! bói tuồng là cái nghĩa chi? mà lắm người tin sự ấy lắm thế, mà để có người tin dại thời lại có kẻ nhân đó mà kiếm tiền, chẳng phải là người bói tuồng để dành mà có kẻ lại giỏi nghề đoán tuồng nữa mới thật là lạ. Ông cần rạp hát kia có một cậu học trò lỡ vận, quanh năm làm nghề lý, bốc để sinh nhai, đến tết nay cậu lại giở nghề đoán tuồng xem cũng đắt lắm. Cậu cư ngồi trong một cái phố gần đó, trước cửa đoán tuồng nữa rượu chơi, nhỉ sao cậu lấy tiền cơ mồi người muốn đoán tuồng gì thời phải nắm xu, có khi đến một giác, hoặc có khi hai ba xu cậu cũng đoán, cứ tùy theo cái lẽ tuồng của ta hay tin như là: gặp người trung ở trong tấn tuồng thì hay, gặp ninh thì dở, gặp đúng lão thì yên ba vó sự, gặp đầu kép thời tinh tự đa đoan. Các lẽ ấy là để đoán cho những bậc hạo phú hệ lực ấy là nói cái đại lược dùng cách đoán tuồng như thế; mỗi ngày cậu ta đoán mấy tấc lưỡi mà dù thực dụng phong lưu, cậu lợi vận tăng người giữ những nghiệp ấy chẳng ít ạo; chỉ đáng khinh bỉ thay là những ông nọ ba kia những cậu mấy mụ khác hoặc những kẻ từng xuống là võ-doãn-hương-khúc có người gọi phú-hữu-vạn thiên chính là bọn có thể đỏm đường công nấy việc khác trong làng nước họ hàng gây dựng sự nghiệp giữa nhân-quần xã-hội thế mà trong lúc đầu năm là cái sinh kế một đời người đã đi, đã đem hết những trí não mà vài lấp vào nơi tin nhảm nghe nhảm như thế hóa ra cái sự quanh năm chỉ bằng ở lỗ miệng một kẻ nói xăng lấy cũng bởi một cái thói nhảm, cái tục hèn là mới đến đầu năm thời có lệ mấy rạp hát, hát suốt đêm ngày để làm cho cái thói đỏ là thói bói tuồng cứ tiêm nhiễm hoài trong óc người mà không chịu thôi, cái đó cũng là một cái vô hình ảnh mà nó làm cho người ta phải nỗi hư hèn vì đó. Tưởng rằng nếu quan trên ra lệnh để chấn chỉnh những việc thảm rầm ấy đi, thật cũng một cái hạnh phúc cho dân đó vậy

Vừa giúp nước, vừa làm giàu, thế mới là khôn khéo.

VIỆC TRUNG-KỲ

TOURANE

Thời tiết. — Ra giêng xem trời có cơ đại hạn vì đã hơn mười hôm nay chẳng hề được một giọt nước mưa; mà nhứt là hôm rằm và mười sáu thì cả ngày nắng gắt lắm, đã có khi nắng nên chẳng khác chi tiết tháng ba, tháng tư; đến chiều lại, ở phía núi ấ ề nổi đóng nổi chớp. Có lẽ may ra may mai có hạt mưa đóng rưới xuống thì mùa màng hoa quả lại càng được tốt tươi, con nhà nông lại càng thêm vững lòng trông đợi.

Lên trái ban. — Độ rày đã thấy có nhà trẻ-con lên trái ban cũng là một sự thường, phàm người ta sanh ra có đến mấy lần mọc nổi trong thân thể, như là ban đậu, lên sưởi, lê, ban, lên tối, lên rụ; tuy cũng có nặm nặng nhẹ nhẹ, nhưng trừ chứng đậu ra là chứng nguy hiểm nhứt, mà nay đậu đã có phép trồng được rồi, còn các chứng kia thì không hệ trọng gì mấy nỗi, như chứng lên ban nầm nay, mấy tôm mới phát thì xem ra chẳng nặng thật, mà khéo cứ kiêng gìn giữ, đừng cho người bệnh hóng gió và vực nước, thì chỉ trong mười hôm là lành mạnh ngay.

CHÁNH-PHỦ TOÀN-QUYỀN ĐÔNG-PHÁP

Phát-hành 123.600 trái-phiếu, giá mỗi trái-phiếu là

50 đồng bạc

CÓ RÚT SỐ, TRÚNG ĐƯỢC TIỀN

CHẮC LẮM LÀ TRONG BA MƯƠI NĂM SẼ HOÀN LẠI HẾT

GIÁ TIỀN PHÁT HÀNH MỖI PHIẾU LÀ 50 ĐỒNG

Cả 123.600 trái-phiếu mỗi năm đều được dự bốn kỳ rút số. Mỗi kỳ rút số có những số được lĩnh tiền như sau này:

Kỳ rút số ngày 1er Juin và ngày 1er Décembre	
1 trái-phiếu được hoàn lại bằng	10 000 đồng
1 trái-phiếu được hoàn lại bằng	1.000 đồng
12 trái-phiếu được hoàn lại bằng	500 đồng
1.016 trái-phiếu được hoàn lại bằng	100 đồng

Kỳ rút số ngày 1er Mars và ngày 1er Septembre	
4 trái-phiếu được hoàn lại bằng	1.000 đồng
26 trái-phiếu được hoàn lại bằng	500 đồng
1.000 trái-phiếu được hoàn lại bằng	100 đồng

Như vậy mỗi năm cả thảy có 4.120 trái-phiếu được hoàn lại bằng 471.200 đồng bạc mà trong số tiền hoàn lại ấy, có 2 lô là 10.000 đồng, 10 lô là 1.000 đồng và 76 lô 500 đồng.

Kỳ rút số thứ nhất định vào ngày 1er Juin 1922

Ai kiếm Tôn-nhơn phủ đại-thần.

Những trái đơn nhất định sẽ giao cho các nhà mua phiếu ngay lúc hết hạn mua phiếu và trước ngày rút số kỳ đầu.

Dịch gà. — Trong mấy hôm trung tuần tháng giêng này ở đây có chứng dịch gà người ta bị mất gà cũng nhiều, có nhà một vài con có nhà giảm ba con, hễ thấy nó đứng ngơ ngẩn một hồi, rồi lay quay một lúc là chết ngay bệnh ấy xem ra cũng quy kịch

Vì cớ có dịch gà, người sợ gà chết thiệt hại nên mấy hôm ấy họ bắt gà đem đi ăn rất nhiều hình như người ta định đánh lừa lẫn nhau. Những kẻ ở xa không biết thấy gà rẻ ham mua, về đến nhà nhiều con bị chết; chắc cũng bởi thế, mà chứng dịch gà chẳng hay từ ở đâu đã truyền nhiễm đến đây, rồi không biết từ đây lại còn sinh ra đến đâu nữa.

Thiết tưởng nên lấy lẽ vệ-sanh phòng bệnh, thì trong những lúc có bệnh truyền nhiễm như thế, tuy rằng gà vịt là loài vật không yêu cần mấy nỗi cho bằng trâu bò v. v., nhưng người ta cũng nên phòng giữ cho cẩn thận chớ để chứng bệnh ấy lan ra khắp nơi, ấy cũng là một điều đáng nên chăm nom lắm.

PHÒNG - THĂM - BỆNH

CỦA QUAN

Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thường trú ở nước Pháp Bảo cầu bội-tinh.

Ngu-đắc chuyên về ngoại-khoa tại bệnh viện Tenir, Fes, Rabat, Casablanca Port-Said Ai cần: Huế

Ngoại khoa, sản-khoa, chữa mắt và các thứ bịnh lậu bệnh giang mai

Phòng thăm bệnh: Đường GIA-LONG, 22.

KHÁM BỆNH: Giá 3 đồng một lần

3018.

茂 MAO-SENG 盛

57, Rue Jean-Dupuis (Phố Mới), Hanoi

MÁY nói số 248

Hiệu tôi nổ từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chân-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của nhà-nước.

Hàng tôi, giá cũng hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khách.

Qui-khách có dùng, xin mới chiếu cố,

8046 HẬU-TRINH Minh cẩn.

PRIOR

Rượu sâm-banh tột hạng

Nó là Vua các thứ rượu có bọt, mà lại là một thứ rượu có bọt của Vua dùng.

Société Française des Vins Mousseux Naturels

Ông G. BIRCK, làm Đại-lý ở Hanoi.

Phàm các nhà có bán đồ ăn uống là có lĩnh bán thứ rượu này.

寶 NAM-BẢO 南

16, Phố hàng Đào, Hanoi

Bản-hiệu lâu đã chăng các đồ các kiểu, trong nhà nhà-nhân, bơm thời-sanh.

Lại chăng thêm «Vinh-thịnh-Long» là giấy thứ tinh-xảo, kim tiền và kim-khánh (kiểu Kinh và kiểu Bắc).

Ấn các thứ mặt-đá thực đủ làm nhẫn.

Sẽ giữ cẳng làm vàng đồng tuổi, đóng cẩn và đóng toàn bạc nén.

Muốn bảo chắc-chắn, cốt lấy sự tín-nhiệm làm gốc.

Sẽ giữ cẳng có nhiều tay thợ thực giỏi để làm nâng hiệu nên qui-khách muốn đặt lối riêng, bản-hiệu mới có lịch 1923 ở Pháp gửi sang để tặng các qui-khách đến mua hàng.

P. 2043

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui-khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu khác khác, sau nhỡ ra lầm ra không đổi được, lại biết thực trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài thử rẫy đi có lòng chiếu-cố đến bản hiệu thì sẽ rõ.

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đăng-bố bổ chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54 Hanoi,

Nay kính,
Ed. Montès,
M. Cao Đại Bản Hiệu »

CÁC CUỘC ĐI XEM

老 SĂN-HIÊN 軒

Tối thứ bảy

QUAN-ÂM-DU ĐỊA PHỦ

Bản hội nhận được thư trách sai năm mới không diễn tích nầy vậy bản hội xin lỗi ở và xin đoan lần nay sửa đổi lại các cảnh, khi chiếu qua các cửa ngục, mỗi cửa một khác, tội nào cũng có đọc một bài thẩm đe nghe lý thú lắm.

Ngày chủ nhật:

MẠC TỊ CAO-BẰNG

Nhân ngày chủ nhật, xin hiến các có các cận một bài học Nam-sử về nhà Mạc nhiều bạt lên Cao-bằng. Xem hôi nay mới biết ông Trạng-Trình đoán đặn giỏi,

Tối chủ nhật:

GIẢ NGUYỆT-ANH BÁO CỪU

Năm vài đào luyện tập đàng ở tế mới dám diễn.

Tối thứ hai:

GIẢ NGUYỆT ANH BÁO NGHĨA (liên hồi)

Xem hồi nay mới biết đàn bà phần nhiều người giỏi.

Sắp diễn tích CÂY CỎ LÀM CHỨNG xem rất lý thú, chưa rạp chèo nào diễn qua, cảnh Diêm-vương và chỗ cây cỏ làm chứng đáng luyện tập.

CINÉMA PALACE

(Nhà chiếu-bóng lớn phố Paul-Bert)

Tuần lễ từ thứ tư 15 đến thứ ba 21 Février 1922

Ba buổi ban ngày thứ năm và chủ nhật chớp từ 5 giờ chiều, thứ bảy chớp 5 h. 30

CHƯƠNG-TRÌNH

THỜI-SỰ « ÉCLAIR »

Các việc lớn trong thế giới

NHỮNG KẺ GIAN NAN VÌ SỐ PHẬN

Phim này rất đặc sắc trong mặt thuật. Rất đẹp, rất hùng cảnh do M. Foger de Castelaux xuất.

Bí-ích phần làm 5 đoạn

Đoạn thứ 1, 2, 3, 4 và 5

LE RAT BOA-GA-ĐÊ

Trò cười rất vui

KÍNH-CÁO

Tuần lễ sau có lệ bản-quán sẽ chớp được hồi hồ 11 và 12 tiền « NGƯỜI RẮN MÁY ». Xin nói trước để các qui-khách biết cho.

THEATRE MUNICIPAL

Rạp hát Tây lớn

Phường DELAMERCIE hát năm thứ 2

Thứ bảy 18 Février 1922

sẽ diễn lần thứ nhất ở Hanoi tích hát sau nay đã từng nổi tiếng ở rạp hát Michel thành Paris

L'ÉCOLE DES COCOTTES

(Giang-hồ kịch)

Dài ba hồi của M. Armont và Gerbidon

DISTRIBUTION:

Le comte stanislas	*MM. Delamercie*
Robert	*Valle*
Labaume	*Salle*
Racinet	*André Nys*
Anchié	*Michel*
Ginette	*MMes Odette Edema*
Lucie	*Jane Mory*
Mme Bernoux	*Roqar*
Jeanne	*Seplis*
Berthe	*Delamercie*

Chủ-nhật 19 Février 1922

sẽ diễn lại

tích **CLAUDINE.**

NHÀ-ĐỂ HÀNG-ĐỒNG

76, Phố Hàng Đồng, Hanoi

Nhà Đ. quan Docteur PAULOT có 40 buồng sạch sẽ, tinh mạc, đèn máy, để dùng như phòng khách. Giá cho người nào ba tháng nội, giặt giũ và phát áo lợi lòng, cần, chai cước nóng cải và có lễ, có xiêm.

Sự trông nom lại có hai bà Segetfemmes nữ tế chức rồi là bà Phạm-thị-Lý và bà Ng-taj-Yến ở hẳn trong Nhà-Đ hàng Đồng để đỡ đẻ và tiếp đãi các bà, mà tôi ngày nào cũng lên thăm hỏi mạch khai đơn cũng không lấy tiền, bà nào muốn tiện mới về đỡ ở nhà cũng được.

Ai bằng huyết, tiền sản huyết bạch, hiểm hoi, muốn chữa đỡ vào chữa cũng được (năm riêng). Xin mới lại xem và hỏi cách thức

Mỗi ba một buồng, 10 ngày, 10$00
Mỗi ba một buồng, 15 ngày, 15.00
Mỗi bà một buồng, 20 ngày, 20.00

Bà nào tự đẻ

8047

(Từ microfilms của Đại học Cornell)

PHÁP VIỆT TỰ-VỰNG
(Dictionnaire Franco-Annamite)
Của V. BARBIER tiên-sinh soạn
Thực đủ — Thực tiện
Đóng bìa cứng . . . . 1$10
Đóng bìa giấy mềm. 0 . 95
Bán tại : hàng sách MẠC-ĐÌNH-TƯ số 136, phố hàng Bông, Hanoi.
3216

Nước hoa vệ-sinh mới sang

Kính trình các quý-khách biết rằng hiệu tôi bán thứ nước hoa Jean de Parys gọi là Arôme des Fellahs dùng để ướp thuốc-lá, thuốc-điếu, và xì-gà.
Lại có bán đủ các thứ như sau này : nước gội-đầu, cà-rem, phấn, xà-phòng thơm, vân vân.
Bán tại hiệu VŨ-QUANG-PHÚC
Thân-khoản
48, Phố nhà Thờ, 48, Hanoi
Độc-quyền Đại-lý Bắc-kỳ.
Bán cất và bán lẻ, giá tính phải chăng.
2068

RƯỢU
QUINQUINA CUSSAC
Rất bổ
dùng cho những người
ốm yếu.
BÁN TẠI
NHÀ
GUIGNEAUD FRERES
ở Hanoi-Haiphong,
và tất cả các cửa hàng
bán lẻ ở các tỉnh.
2051

興 CHÂN-HƯNG 眞
造爵王寶珠眞銀金
Nhà ở phố hàng Bạc, số 80, Hanoi, có tiếng rất khéo rất cẩn-thận xưa nay và đặt-xảo nhiều lần có bằng khen thưởng, mà bán giá nhất định thật, đặt qui-khách ở xa gửi [illegible] kỳ đặt mua cũng được cả hàng đặt [illegible] nơi, lại có giấy cam-kết chắc chắn lắm đoan-chắc khi không muốn dùng đặt nữa có thể gửi lại được mà chẳng thiệt gì.
2065

Quí khách ở các tỉnh

Bản hiệu xin có lời kính bạch để quý khách ở các tỉnh biết cho rằng ngài nào có lòng tốt gửi thư về đặt giầy ở bản hiệu xin các ngài nhớ gởi luôn cho đủ kích thước, và một phần năm giá tiền, thì hễ tiếp được thư bản hiệu làm hàng ngay kẻo nay tết nhất đã gần tới nơi, nếu phải trao đổi thư từ nữa, lại mất thì giờ vô ích, mà lại chậm trễ công việc của các ngài.
Nay kính bạch
CỤ-LONG
2027 61 Rue des Paniers, Hanoi

THUỐC CHỮA BỆNH
KHÔNG NGỦ,
VÀ BỆNH ĐAU ĐỚN BỨT RỨT

Bệnh không ngủ thì thường sinh ra nhiều nỗi buồn rầu, kém đường sức khỏe, đường chí sĩ, đeo phiền chịu tủi, mất của mất tiền.

Trong các xứ nóng thì thường hay sinh ra bệnh ấy. Khi nào ngủ không được thì hay sinh ra nghĩ vẩn nghĩ vơ, đến sáng thức giấy mệt nhọc lạ lùng, nghĩ không ra việc, làm lụng gì cũng không muốn, thế mà lâu mãi thì sinh ra bệnh thương gân hay bệnh giở giại.
Ai mà không ngủ được hay kém ngủ, thì nên dùng thuốc Neurinase. Thuốc này làm cho ngủ được ngon giấc, làm cho bổ sức bổ chí, và không sợ nguy hiểm gì cả.
Thuốc này là do tay một người học-trò cũ ở viện Pasteur ở Ba-lê bào chế ra.
Ở các hàng bào-chế to đều có bán cả.
2056

泰 LỢI-THÁI 利
BÁN ĐỒ VÀNG BẠC
106 Rue des changeurs Hanoi
(Trước ở số nhà 110)
Bản-hiệu chuyên nghề đã lâu năm buôn bán thực thà, được nhiều qui khách chiếu cố, đã thành nền nếp, nên có thể bán được nói giá hơn mọi nơi. Hàng bán có đơn nhận vàng đủ cân đủ tuổi, dù các ngài thân hành lại, hoặc gửi thư về, bản hiệu cũng theo thời-giá mà tính rất phải chăng.
2048

潘興成
PHAN-HƯNG-THÀNH
26, Rue des Cantonnais, Hanoi
Bán buôn và bán lẻ đủ các thứ to lụa, hàng Tàu, hàng Tây, hàng Ta hàng Saigon, vân vân.
Hàng tốt mà tính nói giá hơn các hiệu khác.
Qui-khách ở xa muốn mua hàng gì xin viết giấy về bản-hiệu sẽ gởi ngay đi contre-remboursement. Bản-hiệu có cả thợ may rất khéo, qui khách có muốn may luôn tại hiệu cho tiện thì xin đo kích thước gởi về và xin đặt trước cho bản-hiệu chia tư một phần tiền; còn thiếu bao nhiêu sẽ gửi đi lấy sau, may cắt cẩn-thận và rất là chóng vì có nhiều thợ giỏi.
2540

HIỆU BÀO-CHẾ VÀ LỤC-HỢP
CHẾ THUỐC CHO NGƯỜI ĐẠI-PHÁP VÀ NGƯỜI AN-NAM
Ed. MONTÈS
Quan Bào-chế hạng nhất, Hà-nội, phố Paul-Bert, số 54

HÓA-HỌC CHẤT
và các thứ thuốc bào-chế
THUỐC ĐAU MẮT
Hiệu BONNET-CARD, trị các thứ đau mắt
THUỐC SOLUTION R. của ông HOLBÉ để chữa a-phiện
SOLUTION R. HOLBÉ
2 $ 50 một chai
Theo luật mới — Muốn dùng thuốc này phải xin đơn quan Đốc-tờ người Pháp thì mới có thể mua được.
Gouttes « MÉTHARSINATE »
1 $ 00 một lọ
Thuốc bổ-sức; kém ăn-ngủ, mỏi mệt không muốn làm việc gì; dùng thuốc này hay lắm!

Mấy thứ bản-hiệu hay bán :
Các thứ thuốc nước đựng lọ kín để tiêm vào da như thuốc bổ CACODYLATE DE SOUDE
Thuốc tiêm gọi là 914, trị bệnh Giang-mai
THUỐC HO-GIÓ SIROP PECTORAL đặc-cổ, sổ-mũi.
THUỐC LAO chỉ người lớn dùng được thôi
Thuốc lậu hiệu MONTÈS
thuốc uống = 2 $ 00 lọ 30 viên
thuốc thụt = 0 90 một chai
Chữa các chứng lậu : chẳng kì mới hay cũ : uống thuốc cachets antiseptiques và thụt thuốc blenhorricide của Bản-hiệu thì chắc khỏi. Thuốc này đã chữa được số số người phải bệnh lậu.
Gouttes « VIRGINIE »
1 $ 00 một lọ
Trị những bệnh đàn bà như : Kinh nguyệt không điều, hay là khi hành kinh đau đến mình mẩy, như đau bụng, gìa con, uống thuốc này đổi máu xấu lấy lại máu tốt trong mình đã hao kém.

ĐỒ BUỘC THUỐC
ĐỒ DÙNG ĐỂ THÍ-NGHIỆM HÓA-HỌC
ĐỒ MÔ-SÊ
Kính-ảnh, đồ-ảnh, thuốc-ảnh hiệu LUMIÈRE và JOUGLA và giấy-ảnh, thuốc Citrate và thuốc Bromure
Bán cuộn và bán bao kín
Bán cất và bán lẻ
« THUỐC DÊRÊ »
0 $ 90 một chai 1/4 littre
Trị bệnh giang mai bất kì mới hay cũ. Dùng thuốc 914 rồi thì nên uống thuốc này cho tiệt nọc! Dùng thuốc khác rồi cũng cần phải uống thuốc này thì mấy chắc khỏi hẳn được! Thuốc này rất hay, rất quí; vì chẳng hại gì đến sự sinh dục, lại bổ sức cho người có bệnh.
Muốn dùng thuốc này trong một tháng thì nên mua một chai lớn littre. Giá có 3 $ 00 mà thôi.

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống; Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng!

LỆ MUA BÁO
Xin nhắc lại để các ngài duyệt-báo biết rằng : tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các liệt-quí ông nào mua thì gửi tiền cho; về không có tiền gửi theo giấy mua thì bản-quán không trả lời. — Mua báo thì tính từ ... hoặc mồng một tháng tây trở đi ...

AI MUỐN MAY MẶC GÌ THÌ NÊN ĐẾN HIỆU
PHAN-THÁI-THÀNH
Số 4, Phố hàng Ngang, Hanoi
Bán đủ các thứ hàng Tây, hàng Tàu, hàng Ta và hàng Saigon :
Gấm đại chào, gấm thất thể hoa vàng hoa bạc — Kim ngân đoạn thâm và huyền — Satin chơn và hoa — Vóc — Vóc Thượng-hải — Vóc Long-cồn — Dạ — Dạ Mông-tự — Dạ tây — Drap fantaisie pour pardessus — Cachemire — Alpaga — Tussor — Faille — Nhiễu — Nhiễu cổ-ý — Kỳ cầu — Xuyến — The — Lụa — Lượt — Là, vân vân...
Ai muốn lấy Echantillons cũng có — Hàng gửi Contre remboursement.

Thưa các ngài, chúng tôi mới tìm được một thứ vải trắng lợp mũ thực bền thực đẹp mà không bao giờ dãn được
3050 Nay kính,

NHÀ MÁY ÉP DẦU
ĐÁNH GIẤY THÉP HUILERIE HANOI
ĐINH-XUÂN-MAI
GIẤY NÓI 824
CÔNG-TY
Phố Đường Mới, số nhà 8, Hanoi
(Gần nhà thương chữa mắt)
Có bán đủ các thứ dầu Annam, các thứ khô dầu để bón ruộng;
Giá phải chăng, dầu thực trong sạch.
Lại có mua cả các thứ hạt dầu.
3044

BẠCH-THÁI-BƯỞI
CÔNG-TY
HÃNG TÀU SÔNG BIỂN
TÀU CHẠY PHIÊN khắp các ngọn sông Bắc-kỳ ;
TÀU CHẠY VEN BIỂN Bắc-kỳ và Trung-kỳ ;
TÀU CHO THUÊ cả chuyến ;
TÀU HẢI THUYỀN và sà-lan :
Bản-ty cũng có bao cả hàng hóa xuất-cảng nhập-cảng
Ai cần điều gì xin hỏi tổng-cục tại Haiphong và các phân-ty tại Nam-định,
Hanoi, Tuyên-quang, Việt-trì và Bến-thủy
2006

HỮU-THANH TẠP-CHÍ
Luân-lý. — Học-thuật. — Kinh-tế. — Thực nghiệp. — Văn-nghệ
Mỗi tháng xuất bản hai kỳ
Chủ-nhiệm : Nguyễn-huy-Hợi
Chủ-bút : Nguyễn-khắc-Hiếu
Quản-lý sự-vụ : Nguyễn-mạnh-Bổng

Mỗi quyển	0 $ 25	Ba tháng	1 $ 50
Một tháng	0 . 50	Sáu tháng	2 . 50
Hai tháng	1 . 00	Một năm	4 . 00

Báo quán : Số nhà 18, Phố Mã-vỹ
(Rue des Chapeaux N° 18 Hanoi)

SOCIÉTÉ DES PHOSPHATES DU TONKIN
133, Avenue Paul Doumer à Haiphong

XƯƠNG-TÁN (PHOSPHATES) là một thứ bột vun lúa, giồng màu, rất tốt, Vun ruộng bằng XƯƠNG-TÁN thì lúa rồi ra được gấp hai, gấp ba.
Hội chúng tôi tỉnh nào cũng có người đứng ĐẠI-BIỂU
Ai muốn hỏi han gì, xin cứ gửi giấy cho chúng tôi tại Haiphong, 133, Avenue Paul Doumer (Phố Cầu-Đất).
Chúng tôi bán giá như sau này, bàng lấy tại nhà-máy ở Haiphong
23 $ 00 một tấn PH. 19/21. Thứ bột để vun ruộng chua.
32 . 00 một tấn PH. S Thứ bột này thông dụng cả ruộng-chua, ruộng-ngọt
2035

No 6

TÁI-SINH-DUYÊN

(Sự-tích Mạnh-lệ-quân)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC *dịch thuật*

Mạnh-sĩ nguyên thấy hai bên đều là giai tế cả, không biết từ chối bên nào, mới nói :

—Chuyết-nội rất chung ái tiện nữ, vậy việc này tôi không dám tự chủ, xin vào bàn với chuyết nội.

Tần-thừa-ân và *Cố-hoành-nghiệp* đều nói :

— Hôn-nhân là việc hệ trọng, ngài nên bàn với phu-nhân là phải.

Mạnh-sĩ-nguyên nói :

— Nếu vậy thì mời hai ngài ngồi chơi, tôi xin phép vào nhà trong bàn với chuyết-nội.

Bây giờ *Hàn* phu-nhân đang ngồi nói chuyện với công tử là *Mạnh-gia-linh*, thấy *Mạnh-sĩ-nguyên* vào, đều đứng dậy cả. *Hàn* phu-nhân hỏi :

— Quan bố chính họ Tần đến có việc gì thế?

Mạnh-sĩ-nguyên mới đem việc hai nhà cầu hôn nói lại cho phu-nhân nghe.

Hàn phu-nhân hỏi :

— Thế thì bên nào hơn ?

Mạnh-sĩ-nguyên nói :

— Cứ kể môn hộ thì hai nhà cũng đương đối cả. *Hoàng-phủ thiếu-hoa* tướng-mạo phúc-hậu, *Lưu khuê-bích* nhân phẩm cũng tuấn nhã, hai người đều có vẻ đáng quí, khiến cho ta khó lòng mà phân hơn kém được.

Mạnh-gia-linh nói :

— *Lưu tiệp* vốn là vô-lại xuất thân, cậy mình khai-quốc công-thần, mà hà hiếp quan dưới. Cha con ta đây đều một lòng trung lương, sao lại kết thân với hắn. Nếu ta kết thân với nhà hắn thì thiên-hạ tất cho ta là phường xu phụ quyền thế. *Hoàng-phủ-kính* trạng nguyên xuất thân mà làm việc gì cũng biết giữ phép. Con thiết tưởng nên gả em con cho nhà *Hoàng-phủ-kính* là hơn.

Mạnh-sĩ-nguyên nói :

— Ta cũng nghĩ như vậy, nhưng hai bên đều đến cầu hôn, biết làm thế nào ? Ta gả cho nhà *Hoàng-phủ* thì mếch lòng họ *Lưu*.

Mạnh gia-linh cau mày mà rằng :

— Việc này khó nghĩ thật !

Vợ *Mạnh-gia-linh* là *Phương-thị* nghe nói mỉm cười. *Hàn* phu-nhân hỏi :

— Cớ sao con lại mỉm cười ?

Phương-thị nói :

— Con thấy việc lớn đến đâu, còn giải quyết được, huống chi một việc nhỏ ấy phỏng có khó gì !

Hàn phu-nhân hỏi :

— Cứ như ý con thì con nghĩ thế nào ?

Phương-thị nói :

— Hai bên đều là con nhà võ tướng cả, ta nên ước hẹn cho hai công tử cùng đến chốn hoa-viên, dùng một đồng tiền đồng lớn treo lên trên cây, lại dùng một chiếc cẩm-bào treo lên trên cành liễu, rồi cho hai công tử thi bắn. Hễ phát thứ nhất bắn trúng cành liễu, phát thứ nhì bắn trúng lỗ đồng tiền, phát thứ ba bắn đứt cái dây treo áo cẩm bào, thế là hợp cách, ta sẽ gả cho, bằng không thì thôi. Như thế, con thiết tưởng hai bên đều không oán-trách gì được nữa.

Hàn phu-nhân nói với *Mạnh-sĩ-nguyên* rằng:

— Nó nói phải đấy, phu-quân nên theo kế ấy mà làm.

Mạnh-sĩ nguyên cười mà bảo rằng:

— Nếu cứ theo cách thi bắn ấy mà sự kén rể thì sự nhân duyên của tiểu-thư, bao giờ định xong !

Phương thị nói :

— Con thiết tưởng người đã tài nghề cung tên thì cũng chẳng khó g. Huống-chi tiểu-thư là bậc tài hoa, tất phải kén được anh hùng, mới gọi vừa đôi phải lứa.

Hàn phu-nhân nói ;

— Phu-quân cứ nên theo kế ấy mà làm.

Mạnh sĩ-nguyên gật đầu khen phải rồi ra nói với *Tần-thừa-ân* và *Cố-hoành-nghiệp* rằng :

— Chuyết-nội [illegible] quá yêu [illegible] thành ra khó định !

Nói xong, thuật chuyện phu-nhân hẹn ngày thi bắn cho hai người nghe. *Cố hoành-nghiệp* chắc là cháu mình giỏi nghề cung tên, liền đáp rằng :

— Thế cũng là một ý hay ! Việc nhân-duyên để tự trời định. Vậy ngày mai mời hai công-tử đến đây thi bắn xem sao.

Tần-thừa-ân nói :

— Vâng ! Thi bắn thì hay lắm !

Mạnh sĩ-nguyên nói :

— Nếu vậy thì ngày mai tôi xin sửa rượu mời hai đại-nhân và hai công tử nữa.

Cố-hoành-nghiệp nghĩ thầm : *Tần-thừa-ân* cầu-hôn hộ người thì được hỏng cũng không quan-hệ cho lắm, chứ ta đây vì xá-sanh cầu-hôn, nếu hỏng thì hơi thất thể-diện, chi bằng ta không đến là hơn.

Cố-hoành-nghiệp nghĩ như vậy, mới nói :

— Lão phu ngày mai có dở bận chút việc, không thể đến được, chỉ có xá-sanh đến mà thôi. Vậy xin nói trước, kẻo hai ngài mong đợi.

Tần-thừa-ân cũng sợ *Hoàng-phủ-thiếu-hoa* không trúng thì thêm thẹn mặt, liền từ-chối mà nói với *Mạnh-sĩ-nguyên* rằng :

— Ngày mai tôi lại bận có chút việc quan vậy cứ để hai công-tử đến thi cũng đủ.

Mạnh sĩ-nguyên nói :

— Nếu hai ngài mắc bận cả thì để xin chọn hôm khác, cứ gì phải ngày mai.

Cố-hoành-nghiệp nói :

— Việc nhân-duyên chỉ nên quyết định một lời, không nên thay đổi.

Tần-thừa-ân nói :

— Phải ! bất-tất phải đổi hẹn.

Mạnh-sĩ-nguyên nói :

— Hai ngài đã định như vậy, tôi xin y hẹn.

Tần-thừa-ân và *Cố-hoành-nghiệp* đều cáo từ lui ra. *Mạnh-sĩ-nguyên* trở vào nói chuyện với *Hàn* phu-nhân, và sai người nhà sửa sang chốn hoa-viên để hôm sau thi bắn.

Hàn phu-nhân hỏi :

— Hai bên không biết bên nào hơn?

Mạnh-sĩ nguyên nói :

— *Hoàng phủ-thiếu-hoa* mặt mũi khôi-ngô, trông ra người có phúc-trạch, *Lưu-khuê-bích* dẫu xinh đẹp, nhưng không bằng *Hoàng-phủ-thiếu-hoa*.

Mạnh-gia-linh nói :

— Họ *Lưu* vốn là nhà hung ác, sao bằng nhà *Hoàng-phủ* được.

Mạnh-sĩ-nguyên nói :

—Ta cũng muốn gả cho nhà *Hoàng-phủ*.

Lại nói chuyện quan Bố-chính *Tần-thừa-ân* về phúc mệnh với *Hoàng-phủ-kính* rằng :

— Sáng hôm nay tôi thừa mệnh quan nguyên-soái đến nhà họ *Mạnh* cầu hôn, nhưng khi tới nơi thì gặp quan Hồng-lô *Cố-hoành-nghiệp* cũng đến cầu hôn cho *Lưu khuê-bích*, vậy họ *Mạnh* có ước định ngày mai mời hai công-tử đến thi bắn, hễ ba phát tên đều trúng cả thì việc nhân duyên sẽ thành.

Hoàng-phủ-kính nói :

— Nếu vậy thì ngày mai tôi cho tiện-nhi sang để nhờ ngài đưa đến nhà họ *Mạnh*. Việc nhân-duyên này mà thành được, tôi xin hậu tạ.

Tần-thừa-ân nói :

— Việc nhân duyên của lệnh-lang đây, chúng tôi xin hết sức, khi nào lại dám quản ngại, nhưng vừa rồi *Cố-hoành-nghiệp* nói có việc riêng không đến, cứ để cho hai công tử đến mà thôi. Vả ngày mai tôi cũng nhân có chút việc quan, vậy xin mời lệnh lang cứ đến.

(Còn nữa)

Certifié l'insertion

Imprimerie du Trung Bắc Tân Văn

Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-VĨNH